

به نام خدا

دستور زبان قاتی تاکستان

نویسندگان:

دکتر جواد رحمانی

عباس رحمانی (تات)

انتشارات گیوا

سرشناسه	: رحمانی، جواد، ۱۳۵۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: دستور زبان تاتی تاجکستان نویسندگان جواد رحمانی، عباس رحمانی (تات) :
مشخصات نشر	: تهران: گيوا، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهري	: ۱۹۶ ص.: جدول.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۵۱-۸۷۱-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص: ۱۸۹ - ۱۹۰.
موضوع	: تاتی -- دستور
موضوع	: Tati dialect -- Grammar
شناسه افزوده	: رحمانی، عباس، ۱۳۴۷ -
شناسه افزوده	: رحمانی، لیلا، ۱۳۵۷ -، ویراستار
شناسه افزوده	: Rahmani, Leila
رده بندی کنگره	: PIR۲۲۴۲
رده بندی دیویی	: ۴۵۹۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۴۷۴۵۴۲

آدرس: تهران میدان انقلاب، ابتدای کارگر جنوبی، کوچه مهدی زاده،
 پلاک ۱، طبقه ۴ شماره تماس: ۰۲۱-۶۶۱۲۳۸۸

عنوان کتاب	: دستور زبان تاتی تاجکستان
مولفان	: جواد رحمانی، عباس رحمانی (تات)
ویراستار علمی	: لیلا رحمانی
ناشر	: انتشارات گيوا
صفحه آرا	: آدینه کبرایی
طراحی جلد	: آنی درموسیانی
سال و نوبت چاپ	: تابستان ۱۴۰۰ / اول
شمارگان	: ۱۰۰۰
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۵۱-۸۷۱-۰
قیمت	: ۹۹ هزار تومان

حق چاپ و نشر، بر اساس قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان برای ناشر محفوظ است.

جهت تهیه کتاب به سایت های زیر مراجعه کنید: www.givabook.com

فهرست مطالب

۱۱ مقدمه

۱۳ پیشگفتار

بخش اول: تاتی و پراکندگی جغرافیایی

۱۷ فصل اول: زبان تاتی

۱۸ تات

۲۱ زبان تاتی

۲۴ اهمیت گویش‌شناسی

۲۵ گویش تاتی

۲۹ پیشینه گویش تاتی تاجکستان

۳۱ فصل دوم: پراکندگی زبان تاتی

۳۲ استان آذربایجان

۳۲ تاجکستان و مناطق همجوار

۳۳ مناطق پراکنده

۳۳ موقعیت تاریخی شهرستان تاجکستان

۳۸ جدول فهرست واج‌های زبان تاتی تاجکستان

بخش دوم: اقسام کلمه

۴۱ فصل اول: مصدر

۵۲ اسم مصدر

۵۳ فصل دوم: زمان

۵۴ گذشته ساده (ماضی ساده / خبری)

۵۹ ماضی استمراری

۶۳ ماضی نقلی (وجه خبری)

۷۰ ماضی بعید (دور)

۷۵ ماضی التزامی

۷۸ ماضی مستمر (ملموس)

۸۳ مضارع

۸۳	مضارع اخباری
۸۴	مضارع التزامی
۸۵	مضارع مستمر (مضارع ملموس)
۸۹	مستقبل (آینده)
۸۹	فعل امر
۹۱	ناگذر (لازم) و گذرا (متعدی)
۹۱	متعددی (گذرا) (مجهول، فعل ماضی)
۹۲	فعل معلوم
۹۲	فعل مجهول
۹۲	افعال تام
۹۳	افعال ربطی (استادی)
۹۳	فعل های کمکی (معین)
۹۳	زمان دستوری
۹۴	زمان حال (مضارع) اخباری، ساده، التزامی، مستمر
۱۰۳	فصل سوم: اسم
۱۰۶	اقسام اسم
۱۰۹	فصل چهارم: ضمیر
۱۰۹	ضمیر شخصی منفصل (گسسته)
۱۱۰	ضمیر شخصی متصل (پیوسته)
۱۱۱	ضمیر مشترک
۱۱۲	ضمیر پرسشی
۱۱۳	ضمیر تعجبی
۱۱۳	ضمیر اشاره
۱۱۴	ضمیر فاعلی
۱۱۵	ضمیر غیر فاعلی
۱۱۶	ضمیر مبهم
۱۱۶	ضمیر ملکی

۱۱۷	فصل پنجم: صفت
۱۱۷	صفت اشاره
۱۱۸	صفت و موصوف
۱۲۱	صفت پرسشی
۱۲۲	صفت شمارشی مرکب
۱۲۲	صفت بیانی
۱۲۳	صفت ساده
۱۲۳	صفت لیاقت
۱۲۴	صفت شغلی
۱۲۴	صفت مطلق
۱۲۶	صفت مطلق، برتر و برترین
۱۲۶	صفت برتر (تفضیلی)
۱۲۷	صفت تعجبی
۱۲۷	ترکیب وصفی
۱۲۸	ترکیب اضافی
۱۳۱	فصل ششم: قید
۱۳۱	قید مکان
۱۳۲	قید زمان
۱۳۳	قید مقدار
۱۳۳	قید کیفیت
۱۳۳	قید حالت
۱۳۴	قید پرسش
۱۳۴	قید شک و تردید
۱۳۴	قید تمنا
۱۳۴	قید تصدیق و تأکید
۱۳۵	قید تدریج
۱۳۵	قید قصد
۱۳۵	قید تکرار

۱۳۵	قید ترتیب
۱۳۶	قید استثنا
۱۳۶	قید نفی
۱۳۶	قید علت
۱۳۶	قید تبری و ادب
۱۳۷	قید اختصار
۱۳۷	قید سوگند
۱۳۷	قید شرط
۱۳۹	فصل هفتم: شبه جمله
۱۳۹	شبه جمله امید و دعا
۱۴۰	شبه جمله تحسین
۱۴۰	شبه جمله درد و تأسف
۱۴۰	شبه جمله امر
۱۴۱	شبه جمله تعجب
۱۴۱	شبه جمله احترام
۱۴۳	فصل هشتم: حرف ربط یا پیوند کلمه
۱۴۳	حرف ندا
۱۴۳	حرف اضافه
۱۴۵	انواع حرف اضافه بر اساس تعداد واژه‌ها
۱۴۵	حرف اضافه ساده
۱۴۷	حرف عطف
۱۴۷	حرف ربط
۱۴۷	انواع حرف ربط از جهت ساختار
۱۴۹	فصل نهم: جمله شرطی
۱۵۱	جمله اسمیه
بخش سوم: فرایندهای واج - واژی	
۱۵۵	فصل اول: فرایندهای واژی
۱۵۵	انواع تبدیل

زبان به مرور زمان تغییر می‌کند. زیرساخت‌های اجتماعی در تغییر زبان بسیار تأثیرگذار هستند؛ اقتصاد، سیاست، فرهنگ، تغییرات جغرافیایی، تغییرات اقلیمی، تحول ساختار سیاسی جامعه‌ها و چندین و چند عامل دیگر، در تغییر و دگرگونی زبان، تأثیر مستقیم دارند.

دستور زبان مجموعه قوانین و ضوابط حاکم بر ساختار واژه‌ها، جمله‌ها، واج‌ها و آواها و معناها در زبان است. به عبارت دیگر؛ دستور زبان مجموعه قواعدی است که اهل زبان آن را به طور قراردادی فراگرفته‌اند و زبان‌آموزان، برای درک بهتر گفتار و نوشتار اهل زبان، آن را می‌آموزند. گرامر زبان باعث می‌شود تا آموزندگان زبان، سریع‌تر و تأثیرگذارتر آن را بیاموزند. در تقسیم‌بندی‌های سنتی، دستور زبان به‌طور کلی از دو شاخهٔ واژه‌شناسی (صرف) و جمله‌شناسی (نحو) تشکیل شده است. صرف و نحو با هم دستور یک زبان را تشکیل می‌دهند؛ ولی امروزه دستور زبان را که زیرشاخه‌ای از دانش زبان‌شناسی به شمار می‌آید، دارای بخش‌های آواشناسی، واج‌شناسی، صرف، نحو و معناشناسی می‌باشد.

در زبان‌شناسی، دستور زبان مجموعه‌ای از قانون‌های ساختمانی در زبان است که ساخت جمله‌ها، عبارت‌ها، و کلمه‌ها را در هر زبانی تعیین می‌کند. این اصطلاح همچنین به مطالعه این قوانین نیز اطلاق می‌شود که در این زمینه شامل علم نحو، ریخت‌شناسی (صرف)، ریشه‌شناسی و واج‌شناسی است که اغلب با آواشناسی، معناشناسی و عملگرایی کامل می‌شود.

کتاب حاضر با عنوان دستور زبان تاتی تاکستان، شامل سه بخش می‌باشد که به دستور زبان تاتی تاکستان از نگاهی نو می‌پردازد. این اثر توسط دکتر جواد رحمانی و استاد عباس رحمانی (عباس تات) نوشته شده و سرکار خانم استاد لیلا رحمانی (کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی) آن را ویراستاری نموده است.

دکتر جواد رحمانی، استاد عباس رحمانی (تات)

تابستان ۱۴۰۰